GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe șése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĚ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 65. *Joi 21 Martie (2 Aprilie)* **1885.**

Nou abonamentŭ
la
„Gazeta Transilvaniei.“

Cu 1 Aprilie st. v. 1885 se începe unŭ nou abonamentŭ, la care invitămŭ pe onorații amicĭ și sprijinitorĭ ai fóiei nóstre.

Prețulŭ abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:
pe trei lunĭ **3 fl.**
„ șése „ **6** „
„ unŭ anŭ **12** „

Pentru România și străinătate:
pe trei lunĭ **9 francĭ**
„ șése „ **18** „
„ unŭ anŭ **36** „
în aurŭ séu în hârtiă cu adausulŭ agiului.

Rugămŭ pe domnii abonențĭ, ca sě binevoiască a-șĭ reînoi de cu vreme abonamentulŭ, ca sě nu se întrerupă espedițiunea ḍiarului.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei“

Brașovŭ, 20 Martie (1 Aprilie) 1885.

Foile unguresci și jidano-armenescĭ ne acusă în fiecare ḍi, că suntemŭ lipsițĭ de patriotismŭ, că suntemŭ „dușmanĭ“ statului ungurescŭ și națiunei maghiare și că meritămŭ a fi pedepsițĭ, cum ḍice organulŭ d-lui Tisza, „Pester-Lloyd“ de Lunĭ.

Patriotismulŭ, acelŭ sentimentŭ măreţŭ care cimentéză statele, a ajunsŭ — se vede — a fi esploatatŭ de pătura șovinistă maghiară pentru scopurile imorale și neumane ce ea le urmăresce; patriotismulŭ s'a prefăcutŭ în ură, acelŭ sentimentŭ periculosŭ, ce se manifestă în prigonirea creștinilorŭ, carĭ trăescŭ în mijloculŭ popórelorŭ încă barbare.

Dacă sub patriotismŭ înțelegŭ adversarii noștri a ne face, noi Românii, uneltele d-lorŭ Tisza-Trefort și a renunța la drepturile nóstre, atuncĭ mărturisimŭ că n u s u n t e m ŭ p a t r i o ț ĭ.

Dacă sub patriotismŭ înțelegŭ „patrioții“ de fanfaronadă a suferí, noi Românii, ca sě ni se profaneze locașurile sfinte și sě ni se închiḍă gura, ca sě nu ne rugămŭ pentru sufletele moșilorŭ și strămoșilorŭ noștri, atuncĭ declarămŭ că s u n t e m ŭ l i p s i ț ĭ d e p a t r i o t i s m ŭ.

Dacă patriotismŭ însemnéză a privi, noi Românii, indiferențĭ cum se confiscă cele mai nevinovate cărțĭ remânescĭ, numai fiindcă ele suntŭ scrise românesce și ne mai spunŭ câte ceva din viața poporului românŭ, atuncĭ o spunemŭ că s u n t e m n e p a t r i o ț ĭ.

Dacă sub patriotismŭ înțelege pătură șovinistă a suferi, noi Românii, prigonirile, schingiuirile și călcările de lege din partea organelorŭ stăpânirei unguresci, fără a striga în contra astorfelŭ de fapte, atuncĭ în adevěrŭ că n u a v e m ŭ p a t r i o t i s m ŭ.

Dacă, în fine, patriotismulŭ constă în a ne lěpěda, noi Românii, naționalitatea și limba nóstră îngropându-ne pentru eternitate, în schimbulŭ naționalității și limbei unguresci, precumŭ cere „idea de statŭ maghiarŭ“, atuncĭ o spunemŭ verde că în acestŭ înțelesŭ n u s u n t e m ŭ p a t r i o ț ĭ.

Mărturisimŭ, că niciodată n'amŭ făcutŭ fanfaronadă luândŭ în deșertŭ cuvêntulŭ „patriă“, cum facŭ cavalerii din Clușiu cu cei de tépa lorŭ. Dar amŭ doveditŭ prin faptele nóstre, că suntemŭ adevěrațĭ patrioțĭ și istoria acestui statŭ a dedicatŭ pagine de aurŭ patriotismuluui nostru.

Patriotŭ e acela, care caută întărirea statului în stêrpirea privilegiurilorŭ de clasă; patriotŭ e celŭ ce luptă pentru pacea și liniștea naționalităților, fiindŭ tóte egalŭ îndreptățite; patriotismŭ însemnéză a nu pune pedecĭ desvoltării sociale și culturale a naționalităților; patriotismŭ are celŭ ce se jertfesce pentru stêrpirea abusurilorŭ și înfrênarea călcărilorŭ de lege fiindŭ toțĭ cetățenii de o potrivă ocrotițĭ și cu aceeașĭ căldură îmbrățișațĭ de legile statului.

Așa înțelegemŭ noi Românii patriotismulŭ și o spunemŭ, că suntemŭ multŭ mai patrioțĭ decâtŭ pătura șovinistă maghiară.

Poporulŭ românŭ aduce sacrificii enorme statului în banĭ și în ómenĭ, fără ca în schimbulŭ acestorŭ jertfe sě aibă celŭ puținŭ mângâerea de a nu fi opritŭ în desvoltarea sa socială culturală și națională; poporulŭ românŭ luptă pentru egala îndreptățire, care aduce după sine traiulŭ pacinicŭ dintre naționalitățĭ și cu acésta fericirea și întărirea statului. Tóte acestea le facemŭ noi Românii, pentru că avemŭ patriotismŭ și nu ne batemŭ jocŭ de acestŭ măreţŭ sentimentŭ, pentru a esploata pe celelalte naționalități, cum face pătura șovinistă maghiară.

Nu noi Românii suntemŭ dușmanĭ ai statului, ci curierii d-lorŭ Tisza-Trefort, cari cutrieră Ardélulŭ și Ţéra ungurésca, purtândŭ în proțapŭ patriotismulŭ deșuchiatŭ alŭ celorŭ carĭ au născocitŭ „idea de statŭ maghiarŭ,“ și carĭ propagă cruciada de esterminare a naționalităților. Acéstă lipsă de patriotismŭ, care subminéză statulŭ, e condamnabilă și merită a fi aspru pedepsită.

CRONICA POLITICĂ.

De multŭ nu s'a pomenitŭ în viața parlamentară a Parisului o așa încordare și nelinisce, ca acum cu d i m i s i o n a r e a cabinetului Ferry. In ședința dela 30 Martie st. n. Ferry făcù declarațiunile sale. La cele dintêiu vorbe se auḍiră murmure. Când ḍise: »Numěrulŭ dușmanilorŭ a întrecutŭ fără veste presupunerile nóstre....« vorbele fură repețite cu ironiă; când pomenì de »onórea Franciei,« strigà Perrin: »onórea Franciei ai compromis'o d-ta!« Când cerù unŭ creditŭ de 200 milióne francĭ, se auḍiră strigăte de mirare; când ḍise că creditulŭ nu-lŭ cere ca votŭ de încredere, se născù tumultŭ. Cassagnac strigà: »Afară!« drépta: ‚à la porte!« După președinte vorbì Clémenceau: »Desbaterea e sfirșită. Cu acestŭ ministeriu nu mai poțĭ desbate despre marele interese ale patriei (Aprobărĭ furtunóse). Nu vě cunóscemŭ! Nicĭ nu voimŭ sě vě cunóscemŭ! Inainte-ne nu mai avemŭ niște miniștri, ci numai acusațĭ (Tumultŭ de mai multe minute) niște acusațĭ de înaltă trădare... Dar e vorba de interese marĭ ale patriei. De aceia creditulŭ sě se primiascŭ fără desbatere. Nu putemŭ uita ómenii și banii. E vorba de viéța ostașilorŭ. Vremŭ sě vedemŭ limpede și sě avemŭ înainte-ne ómenĭ, cari nu grăescŭ decât adevěrulŭ. Sě dămŭ acestui ministeriu banĭ? Nicĭ odată! Ministrulŭ de rěsboiŭ trebue sě rěmână, sě ia tóte měsurile cuvenite!... »Ministrulŭ de rěsboiŭ:« Le-amŭ și luatŭ!..« Clémenceau: »Cu atâtŭ mai bine. Numai după ce va apare unŭ ministeriu vomŭ lua alte měsurĭ, fie chiarŭ cele mai estreme.« Viitorulŭ ministeriu se crede că va avé ca ministru-președinte de esterne pe Freycinet.

*

Cei din Petersburg suntŭ tare n e m u l ț ă m i ț ĭ c u p r i n c i p e l e A l e x a n d r u a l ŭ B u l g a r i e i. Ministrulŭ de rěsboiu alŭ Bulgariei a fostŭ chematŭ la Petersburg sě dea unele deslușirĭ. ‚Temps« spune, că în Petersburg se mai aștéptă și sosirea ministrului de interne bulgarŭ și a archimandritului din Têrnova. Acestei c i t a ț i u n ĭ i se dă o deosebită importanță în capitala rusésca.

*

Referitorŭ la c o n f l i c t u l ŭ d e l a h o t a r e l e a f g a n e scrie unŭ ḍiarŭ din Petersburg, că cu tóte amenințările Englezilorŭ, Rușii susținŭ cu încredere, că pertratările ce se continuă încă totŭ vorŭ aduce o resolvire pacinică. Unŭ astfelŭ de rěsboiu nu e nicĭdecum în interesulŭ celorŭ două națiunĭ. Orĭ câtŭ de doritorĭ de rěsboiu suntŭ Englezii, e peste putință sě uite, că Rușii nu suntŭ Sudanezĭ, ci soldațĭ vitejĭ, deprinșĭ cu arma. De altfelŭ și atitudinea demonstrativă a Angliei are, după cum asigură o telegramă, fórte slabŭ efectŭ în Petersburg. Ea e socotită dreptŭ o admoniere pentru păstrarea păcei. Rěspunsulŭ cabinetului rusescŭ la depeșa lui Granville s'a trimesŭ. — De altă parte mișcările miliției din Sudŭ se continuă. Alŭ treilea batalionŭ de liniă turchestanŭ a plecatŭ la 24 Februariu spre Merv pentru a întărì forțele armate din ținuturile transcaspice.

*

C e i d i n B e r l i n ŭ î n c ă î n c e p ŭ a s e n e l i n i ș t i d i n p r i c i n a c o n f l i c t u l u i a f g a n i c ŭ, dér pentru orĭce eventualitate se face rěspunḍětóre Anglia, care pricinuesce atâta temere cu înarmările sale. Caracteristicŭ este ce se scrie din capitala germană ḍiarului »Weser-Zeitung,« nu e semnŭ bunŭ, când se pune la îndoială chiar oficiosŭ, că Herbert Bismark ar fi vorbitŭ câtŭ a statŭ în Londra și despre cestiunea hotarelorŭ afgane, ceea ce nimicŭ altceva nu póte însemná, decâtŭ că guvernulŭ germanŭ voesce sě respingă orĭce bănuélă, că ar fi intervenitŭ cu influența sa pentru a face pe Anglia sě se învoiască cu pretensiunile Rusiei. Așa cum stau acum lucrurile, greu se nădăjduesce o aplanare pacĭnică; cei din Londra însă au începutŭ, cum se pare, sě mai cedeze...

*

Suntŭ aprópe doi anĭ de ḍile, de când Francia s'a încurcatŭ într'unŭ r ě s b o i u c u T o n k i n e s i i, dar indirectŭ c u C h i n e s i i înșișĭ, cu fii imperiului cerescŭ. Câtŭ sânge se va fi věrsatŭ de atuncĭ până acuma, acésta nu o putemŭ scí, însě din scirile cele mai de curêndŭ, ce ni-le aducŭ ḍiarele marĭ europene, putemŭ vedé, că republica francesă în timpulŭ de aprope doi anĭ n'a făcutŭ acele isbênḍĭ, carĭ sě facă pe fii imperiului cerescŭ sě céră ertarea dela dênsa. Étă ce ni-se raportéză din partea agenției Havas: »In consiliulŭ de ministri ținutŭ la 19 ale lunei trecute séra în ministerulŭ de esterne se luară niște hotărîrĭ, carĭ stau la înălțimea situațiunei. Totŭ atuncĭ se trimeseră întărirĭ d e t r u p e și d e a r t i l e r i ă generalului Brière. Se hotărî mai departe a se presentá presidiului camerei unŭ p r o i e c t ŭ p e n t r u u n ŭ c r e d i t ŭ d e 200 de milióne, jumětate pentru ministerulŭ de rěsboiu și jumětate pentru ministrulŭ de marină«. — In urma unei depeșe a generalului Brière de l'Isle dela 29 ale lunei trecute Negrier se află în Dong-Song unde se curéză de rana ce a căpětat'o. — H e r b i n g e r se află deja în Than-Noi nefiiindŭ împedecatŭ în retragerea sa. Elŭ rěmâne în Than-Noi și Dong-Song, pentru ca sě închidă cele două căi, căcĭ acolo se află proviantŭ și munițiune de prisosŭ. O fóie francesă »La Ligue« afirmă, că în lupta dela Lang-Son soldații au fostŭ încunjurațĭ formalŭ și că după ce au sfêrșitŭ munițiunea au trebuitŭ sě'șĭ facă cale cu baionetele. Mai multŭ ca a patra parte din numěrulŭ totalŭ au căḍutŭ pe câmpulŭ de luptă. Totŭ dintr'o depeșă a lui Brière se vede, că Francesii suntŭ, până ce le vorŭ mai sosi trupe ajutătóre, avisațĭ la defensivă. Din cele raportate aci putemŭ vedé că republica francesă, cu forțele desvoltate până acuma în Asia orientală, n'a pututŭ obținé nicĭ unŭ succesŭ de órecare considerațiune, și dacă voesce seriosŭ a face pe codații fiii ai imperiului cerescŭ sě se supună sě céră pace, atuncĭ va trebui sě desvólte alte forțe, cu cari sě'șĭ deschiḍă porțile Pechingului și acolo sě dicteze pacea.

Resolutiunea
representanței comitatului Sibiu în afacerea reuniunei de maghiarisare.

Erĭ amŭ comunicatŭ cetitorilorŭ noștri pe scurtŭ hotărîrea adunăriĭ generale a representanței comitatului Sibiu. Incepemŭ aḍi a publica întréga resoluțiune împreună cu desbaterile adunării ținute la 28 Martie n.

S'a luatŭ următórea resoluţiune:

1. Representanţa comitatensă regretă înfiinţarea „Reuniunii ardelene de cultură maghiară« din Clușiu și activitatea celorlalte reuniunĭ de acestŭ soiu din Ungaria, fiindcă ele urmărescŭ tendinţa de a oprima drepturile cetăţenilorŭ nemaghiarĭ ai ţĕrii chiar mai multŭ decâtŭ până la asprime și stau în contradicere cu asigurările făcute în dieta ţĕrii dela 1861 și 1866 și cu articolulŭ de lege XLIV din 1868 »Despre egala îndreptăţire a naţionalitățilorŭ.« care, — abstracţiune făcêndŭ dela asprirea lui prin legile ulterióre și dela violările lui din partea executivei — însușĭ împedecă desvoltarea naţionalităţilorŭ nemaghiare.

2. Representanţa comitatului acestuia consideră recercarea de a sprijini activitatea acestorŭ reuniunĭ ca o presupunere despre abusŭ de putere și autoritate și ca menită a vătĕma în modulŭ celŭ mai greu adminis-traţiunea și a o aduce în contradicere dușmănósă cu maioritatea locuitorilorŭ ţĕrii.

3. Alăturata representaţiune sĕ se trimită în cele trei limbĭ protocolare ale comitatului tuturorŭ jurisdicţi-lorŭ ţĕrii.

Representaţiunea e următórea:

Onorabilă jurisdicţiune!

Adunarea comitatului Sibiiu ţine de datorinţa sa patriotică a atrage atenţiunea comitatelorŭ surorĭ asupra unorŭ apariţiunĭ, ce potŭ înăspri și mai multŭ contrarietăţile naţionale deja esistente în patria nóstră și potŭ sgudui încă mai tare pacea dintre naţionalităţĭ, atâtŭ de trebuitóre ţĕrii provocândŭ în sfirșitŭ o dușmănia a tuturorŭ împrotiva tuturora, căreia trebue sĕ-i cadă jertfă binele și pacea ţĕrii.

Comitatului Sibiiului precum și altorŭ jurisdicţiunĭ, s'a adresatŭ (cu data Clușiu, 17 Ianuariu n. 1885) o provocare a comisiunei instituite »pentru elaborarea statutelorŭ Reuniunii ardelene de cultură maghiară,“ de a trimite trei până în patru representanţĭ la adunarea constituantă a »Reuniunii de cultură maghiară« la Clușiu.

Mai departe a ajunsŭ la adresa comitatului Sibiiu și probabilŭ și la adresa altorŭ jurisdicţiunĭ o hârtiă a orașelorŭ montane Șemniţŭ-Dilnŭ (cu data Șemniţŭ 30 Decemvre n. 1884), în care se dice:

»Pe di ce merge ne putemŭ convinge, că se clatină cu încetulŭ terenulŭ sub piciórele nóstre. Precum în Moldova inscripţiile de morminte dovedescŭ, că Maghiari au locuitŭ odinióră acolo, astfelŭ arată nomenclatura maghiară a localităţilorŭ din comitatele Liptó, Turocz, Hont, Bars, Sàros, Zemplin, Uniădóra și altele, numele de familiă ale poporaţiunii, că comuna, care astădĭ după numele ei adevĕratŭ că e maghiară, după limba ei încă e valahă (oláh) séu slovacă, nu de multŭ încă a fostŭ maghiară! Și deceniulŭ din urmă oferă date sfâșietóre despre aceea, că multe mii de Maghiarĭ s'au topitŭ în poporaţiunea valachă și slovacă.«

„A privi la acésta și de aci încolo fără a face ceva, ar fi o crimă împotriva patriei!«

»Societatea maghiară are prin urmare aicĭ o îndoită datoriă: A recuceri maghiarismului totŭ câtŭ a posedatŭ Maghiarulŭ odinióră, a reda limba aceluia, căruia i-a răpit'o fatalitatea nesuferită a împrejurărilorŭ nefavorabile, și a învĕţa pe întréga poporaţiune a statului limba maghiară, pentru-ca afară de libertatea publică afară de instituţiunile libere ale constituţiunii statului sĕ mai fie încă o puternică legătură socială, care légă întréga poporaţiune de patria acésta.«

»Simţĕmêntulŭ puternicŭ alŭ acestorŭ datorinţe a datŭ viaţă Reuniunii de cultură maghiară din Ungaria de susŭ, care și-a pusŭ dreptŭ ţintă împlinirea acestorŭ datorinţe.«

Scrisórea orașelorŭ montane Șemniţŭ și Dilnŭ cu privire la aceea, »că mijlócele ce servescŭ spre ajungerea scopului, institutele de cultură, nu se potŭ creá fără jertfe materiale,“ în sfĕrșitŭ comitatele »la spriginirea Reuniunii de cultură maghiară din Ungaria de susŭ, sprigirire atâtŭ nemijlocită, câtŭ și mijlocită grin promovarea colectei membrilorŭ Reuniunii.“

Pretensiunea de a sprigini ambele „Reuniunĭ maghiare de cultură,“ îndreptată către comitatulŭ Sibiiu, îlŭ îndatoréză pe acesta, a examina ântêiu admisibilitatea aspiraţiunilorŭ recomandate spre spriginire, și apoi întrebarea: dacă comitatulŭ, ca atare, este îndreptăţitŭ la promovarea acestorŭ reuniunĭ?

Cu privire la întrebarea dintâiu: ce e de a se înţelege sub o »Reuniune de cultură maghiară,“ scrisórea de invitare a comitatului Clușiu nu dă o deslușire lămurită. N'ar află reprobare din nicĭ o parte, dacă s'ar înţelege o reuniune, a cărei problemă ar merge într'acolo, ca sĕ ridice cultura și civilisaţia în sinulŭ naţionalităţii maghiare și sĕ ia asuprășĭ celŭ puţinŭ o parte din sarcina impusă în privinţa acésta tuturorŭ cetăţenilorŭ fără deosebire de naţionalitate, séu sĕ facă literatura maghiară mai accesibilă prin însemnarea exactă a tuturorŭ expresiunilorŭ mai importante de pe terenulŭ istoriei și jurisprudenţei patriei, séu sĕ contribue prin edarea unui dicţionarŭ maghiaro-germano-românŭ și în cerculŭ naţionalităţii germane și române la înţelegerea ordinaţiunilorŭ oficiale, deórece în aceste din urmă adeseorĭ se ivescŭ expresiunĭ maghiare, care cu ajutorulŭ singurului dicţionarŭ maghiarŭ folositŭ alŭ lui Ballagi, nu se potŭ înţelege.

Terenulŭ de dreptŭ al limbilorŭ naţionalităţilor nemaghiare trebue totușĭ ca între tóte împregiurările sĕ rĕmână esclus din cerculŭ de activitate alŭ unei »Reuniunĭ de cultură maghiară», deórece și concetăţenii maghiarĭ s'arŭ plânge dacă, urmândŭ exemplului lorŭ, s'arŭ forma o reuniune, care 'șĭ-arŭ lua de problemă a-'i germanisa séu românisa pe Maghiarĭ și 'șĭ-arŭ alege titlulŭ de „Reuniune de cultură«. Acelașĭ dreptŭ la scutulŭ și respectarea naţionalităţilorŭ lorŭ, întocmai ca Maghiarii, îlŭ pretindŭ și cetăţenii nemaghiarĭ ai ţĕrii, carĭ n'au uitatŭ asigurarea adresei dietei ungare dela 26 Februarie 1866: »Noi nu vomŭ uita, că locuitorii nemaghiarĭ ai Ungariei încă suntŭ cetăţenĭ ai Ungariei și noi suntemŭ dispușĭ a le asigura totŭ ce pretindŭ interesele lorŭ», — totŭ astfelŭ și declaraţiunea făcută în casa deputaţilorŭ dela 22 Maiŭ 1861 de către deputatulŭ și actualulŭ ministru de culte și instrucţiune: »Sêrbii, Românii, Germanii, Slavii și Rutenii își vorŭ puté purta afacerile lor municipale în **limba lorŭ**, și vorŭ puté folosi **în școle limba, pe care o voiescŭ.** Eu dorescŭ sĕ se respecteze desvoltarea internă a popórelorŭ întocmai ca religiunea, în care statulŭ n'are nicĭ unŭ dreptŭ a se amesteca. Dar' aceste concesiunĭ, ce suntŭ a se face diferitelorŭ naţionalitàţ', se potŭ face numai pe basa egalei îndreptăţirĭ, și precumŭ între religiunĭ nu se póte admite o religiune privilegiată, întocmai **nu póte să existe pe teritoriulŭ Ungariei naţionalitate privilegiată.**«

Idea unui statŭ de rasă maghiară e exclusă chiarŭ și prin legislatura mai veche a Ungariei (vedĭ I Decretum S. Stefani cap. VI. §§ 2, 3, 4, și Articulus ante coronationem ex 1608 pæcificatio Viennensis anii 1606. Ad decimum quintum etc.)

O expunere detaliată a problemelorŭ unei „Reuniunĭ de cultură maghiare» se cuprindŭ în adresa orașelorŭ montanistice Șemniţ și Diln precumŭ și în statutele alăturate la aceea și aprobate de ministrulŭ reg. ung. de interne și respective de representantulŭ sĕu secretarulŭ de statŭ Iosifŭ Pronay sub numĕrulŭ 15,536 VII-a, ddto Budapesta 10 Maiŭ 1884. § 3 al statutelorŭ acestei reuniunĭ sună:

»Scopulŭ reuniunii este: A susţiné și a cresce în spiritŭ maghiarŭ poporaţiunea nemaghiară ce locuesce pe teritoriulŭ comitatelorŭ Arva, Bars, Hont, Liptau, Neogradŭ, Neutra, Pojonŭ, Trencinŭ, Thurocz și Sohl precum și în cetăţile reg. libere Pojonŭ și Șemniţ-Diln »și a rĕspândí cunoscinţa limbii maghiare ca limbă a statului». — Pentru ajungerea acestui scopŭ înfiinţéză pe teritoriulŭ jurisdicţiunilorŭ, trase eventualŭ în cerculŭ sĕu de activitate, după putinţa mijlócelorŭ sale bănesci proprii asile de băieţĭ, grădinĭ de băieţĭ froebeliane, scóle poporale elementare și mai înalte, și respective le spriginesce fără considerare la caracterulŭ lorŭ; premiază pe învĕţătorii meritaţĭ întru lucrarea în spiritŭ patrioticŭ și în rĕspândirea limbii maghiare precumŭ și pe școlarii, carĭ dovedescŭ unŭ progresŭ deosebitŭ în înșușirea limbii maghiare; provede scolarĭ sĕrmanĭ cu cărţĭ de învĕţămêntŭ și cu vestminte; — cu unŭ cuvêntŭ întrebuinţéză tóte mijlócele legale pentru împlinirea problemei sale!“

Despre o »activitate culturală« a acestei reuniunĭ între naţionalitatea maghiară nicĭ vorbă nu e în statute.

Cu totulŭ altmintrelea sunŭ statutele celorlalte »Reuniunĭ de cultură maghiare» ce există deja în Ungaria: astfelŭ cele ale comitatului Sáros întărite de ministrul reg. ung. de interne sub numĕrulŭ 33,735 din a. 1882 și cele ale »societăţiĭ Széchenyi» din comitatulŭ Sătmarului provĕdute cu clausula de întărire sub Nru. 62,870 din 18 Noemvrie 1882. Tóte sunt întocmite pentru propaganda limbii maghiare între naţionalităţile nemaghiare și aprobate de ministerŭ pe când înaltulŭ ministerŭ de interne a denegatŭ aprobarea statutelorŭ reuniunii »Opinca Română,“ care în faptă 'șĭ-a restrînsŭ activitatea sa pe lângă naţionalitatea română, și acésta a făcut'o sub nr. 9066 VII dela 21 Februariu 1885 motivândŭ denegarea cu cuvintele: »deórece reuniunea proiectată arŭ periclita prin activitatea sa, conformŭ statutelorŭ subșternute, convieţuirea pacînică dintre diferitele naţionalităţĭ.«

Nimicŭ nu îndreptăţesce acum a presupune, că »Reuniunea maghiară în Ardélŭ ar însemna altceva decumŭ însémnă acésta în Ungaria mai strînsă.

Apelulŭ pentru sprijinirea »Reuniunei de cultură“ maghiare ardelene »indică expresŭ dóuĕ „rele«, a cărorŭ combatere are sĕ fie problema acestei reuniunĭ: primulŭ e indolenţa presupusă, cu care maghiarimea privesce perderile propriei naţionalităţĭ prin emigrare, schimbarea limbei și perderea posesiunei vechĭ mostenite; celălaltŭ suntŭ naţionalităţile »strĕine«, va sĕ dică nemaghiare. Pasagiulŭ respectivŭ alŭ apelului sună verbalŭ: »Noi toţĭ cunóscemŭ raportele etnografice ale Ardealului și scimŭ, că Maghiarimea e împresurată de astfelŭ de naţionalităţĭ »strĕine“, dintre care o parte, deși se bucură de drepturĭ egale și de aceeașĭ libertate ca și noi, durere, nu doresce sĕ se ţină de »naţiune«, ba se consideră chiar de unŭ elementŭ distrugĕtorŭ alŭ statului ungarŭ« — o suspectare, pe care pentru numirea vĕtămătóre de »strĕinĭ« dată naţionalităţilorŭ nemaghiare trebue sĕ o respingemŭ cu aceeașĭ indignaţiune ca și tendenţa de maghiarisare încopciată cu aceea.

Tendenţa de maghiarisare a »Reuniunii maghiare de cultură« se dovedesce și prin manifestaţiunile bărbaţilorŭ, carĭ stau în fruntea agitaţiunii. Astfelŭ primarulŭ Clușiului d. Dr. Carolŭ Haller într'o vorbire, prin care a desvoltatŭ mai de-aprópe tendenţa reuniunii plănuite și cu care a deschisŭ conferenţa cea dintêiu convocată pe 26 Decemvrie 1884 la Clușiu în casa statului spre înfiinţarea »Reuniunii maghiare de cultură«, a disŭ: »Dacă locuitorii patriei încă nu potŭ comunică între sine într'o limbă comună, nu se póte între ei desvoltă stima și încrederea împrumutată, ce e cea dintêiu condiţiune a sentimentului comunŭ patrioticŭ. Dacă educaţia și cultivarea unei séu altei părţĭ a poporului va ţiné strînsŭ la caracterulŭ naţionalŭ și de rasă, atuncĭ e imposibilŭ, ca popórele, care trăiescŭ în patriă, sĕ pótă comunică între sine într'unŭ modŭ, care e cea dintêiu pretenţiune a elementelorŭ a adevĕratei culturĭ umane.... Și deórece »sentimentŭ patrioticŭ fără de o limbă comună patriotică nu se póte presupune“, trebue sĕ ne opintimŭ, de a creá acésta.... Celŭ mai bunŭ mijlocŭ spre acésta e înfiinţarea unei reuniunĭ maghiare de cultură și în părţile nóstre.«

Limba maghiară e designată de limbă comună, prin a cărei rĕspândire se nutresce încrederea împrumutată a popórelorŭ din patriă. Concepţiunea aceea, că unŭ sentimentŭ patrioticŭ nu se póte cugetá fără o limbă comună patriotică, — adecă fără limba maghiară — trebue sĕ înstrăineze în mĕsură mare pe fii de deosebite limbĭ ai ţĕrii. Deórece până acum locuitorii ţĕrii de deosebite limbĭ nu au avutŭ o limbă patriotică comună — ea are altcum în urma expunerilorŭ de mai susŭ sĕ se creeze prin limba maghiară, — lorŭ le lipsesce în urma mersului ideilorŭ acelei concepţiunĭ sentimentulŭ patrioticŭ, și totŭ astfelŭ au fostŭ lipsite de acestŭ sentimentŭ și ginţile de mai înainte, deórece și aceste n'au avutŭ consciinţa unei limbĭ patriotice comune. Ar fi însă chiar o minune neînţelésă, cum ţera acésta s'a putututŭ susţiné în viscolele veacurilorŭ până în diua de astădĭ, cu tóte că maioritatii locuitorilorŭ — căcĭ maioritatea e nemaghiară — i-a lipsitŭ patriotismulŭ.

E o acusă grea aceea, ce se ridică în contra lo-

FOILETONŬ.

Martirii Crucii din ambele Dacii.

(Urmare).

Incă dela descălecarea coloniilorŭ aduse de Traianŭ în Dacia (105 d. Chr.) pentru împopularea provincei, câștigate cu sângele bravelorŭ legiunĭ romane, cele mai multe legiunĭ din acestea erau iniţiate în misteriile creștinismului chiar din Italia, însușĭ palatulŭ lui Traianŭ din Roma ascundea în sinu-i mulţĭ creștinĭ; chiar fiica acestui mare împĕratŭ, Drossida credea în Christosŭ, într'ascunsŭ de tatălŭ sĕu, cu tóte servele (róbele) și amicele sale. Tóte episcopiile și Mitropoliile din Dacia suntŭ înălţate de Romanĭ, și martirii (mucenicii) ce murirĕ în patria lui Decebalŭ pentru cruce, simbolulŭ dreptăţii, egalităţii și alŭ adevĕrului, suntŭ chiar strănepoţii coloniilorŭ traiane. Catedralele coloniilorŭ lui Traianŭ, sĕmĕnate prin diverse reședinţe ale provinciilorŭ Daciene, încă din timpulŭ barbarilorŭ cultivau creștinismulŭ primordialŭ genuinŭ și naţionalitatea română în inimile confraţilorŭ lorŭ, pentru că dela altarulŭ creștinŭ eșiau eroii, carĭ curăţiau patria de inimicii crucii și ai naţionalităţii române.

Prima Mitropoliă a Daciei a fostŭ în Sardica (adĭ Sofia,) care a înfloritŭ sub Mitropolitulŭ Melitŭ încă de sub Marcu Aurelŭ; apoi cesarulŭ Galerie, născutŭ în Sardica, din veneraţiune către loculŭ nascerei sale, acordă Mitropoliei din Sardica unŭ Edictŭ prin care se opri prigonirea creștinilorŭ. Se mai ţinŭ în Mitropolia acésta unŭ sinodŭ în contra Arianismului. A doua Mitropoliă a Daciei a fostŭ Justiniana primă, Ochrida de adĭ din Rumelia occidentală. Pentru veneraţiunea către orașulŭ sĕu natalŭ împĕratulŭ Justinianŭ I dete Mitropolitului de aicĭ supremaţia peste amêndouĕ Daciile, supuindŭ lui pe toţĭ Mitropoliţii și Episcopii din amêndouĕ Daciile, din Panonia secundă, Macedonia primă și din Dardania. A treia era în Dacia orientală, sub nume de archiepiscopia Goţilorŭ, care mai în urmă se numi a Cumanilorŭ. Acestea catedrale stĕtură în flórea lorŭ până la despărţirea bisericii Romei de cea Constantinopolitană, causată din creștinarea Bulgarilorŭ, fructŭ alŭ órbei ambiţii dictată de fatalulŭ egoismŭ! Cu ocasiunea acésta, Grecii începură a nu mai suferi nicĭ chiar numele de Romanŭ. In aceste timpurĭ defavorabile pentru strănepoţii lui Traianŭ supremaţia catedralei din Justiniana primă trecŭ în Alba Iulia, éră a Sardichiei se mută în Târnova încă dela înflorirea regatului romano-bulgarŭ; numai Mitropolitulŭ Goţilorŭ din Dacia orientală (Moldova) rĕmase la loculŭ ei ca mai înainte, cu aceeașĭ supremaţiă și cu aceleașĭ prerogative. După apunerea imperiului Romano-bulgarŭ 1392 rĕmaserĕ în Dacia 4 mitropolii mai principale neatêrnate de nicĭ o patriarhiă streină și anume;

I. In Dacia orientală Moldova, archiepiscopia Goţiei;
II. In Dacia australă România, mitropolia Argeșului, mai înainte a Dafnelorŭ, care era și esarhă a plaiurilorŭ;
III. In Dacia australă România mică, metropolia Severinului cu supranumele de archiepiscopia laturilorŭ; IV. In Dacia superióră Transilvania mitropolia din Alba Iulia (Bĕlgradŭ.)

Până în secolulŭ alŭ 16-lea mitropoliile Daciei totŭ mai păstrau întregitatea erarchiei lorŭ apostolice de mai înainte; dér prin cutropirea tronului princiarŭ alŭ Moldo-României de către Grecii din Fanar, biserica română se cutropi și ea de patriarchii ortodocșĭ ai Rĕsăritului. Cele mai bune mânăstirĭ ale ţĕrei prin influinţa prinţilorŭ fanariotĭ se cutropiră de biserica bizantină. Mitropolitulŭ Antimŭ II. se opuse acestorŭ acte tâlhărescĭ ale D-nului Mavrocordatŭ și pentru aceea acestŭ venerabilŭ pontifice își află mormêntulŭ în mijloculŭ Dunării, înecatŭ după ordinulŭ sĕu. Astfelŭ edificiele religióse de României de unde se împrăștiau credinţa și patriotismulŭ deveniră mai apoi nisce cuiburĭ de lăcomiă. (Va urma).

-citoriloră nemaghiarĭ ai ţĕrei, spre a justifică rĕsboiulŭ de stirpire în contra limbiloră nemaghiare ale ţĕrii. Pentrucă rĕspândirea limbei maghiare în cele mai înferióre straturĭ ale poporului nu însémnă altceva, decâtŭ o stirpire a acelora, deórece în urma celoră citate în vorbirea domnului Dr. Haller, că »prin limbă se afirmă naţiunea«, naţionalităţile nemaghiare se afirmă prin limba lorŭ.

Acusa aceea se desminţesce însĕ prin istoriă, prin valurile de sânge, cari le-au vĕrsatŭ nemaghiarii pentru patria nóstră, prin apĕsătórele jertfe de banĭ şi de sânge, pe carĭ le aduce şi generaţiunea de faţă a nemaghiariloră pentru statŭ. Până când nu se va dovedi, că regii: sf. Stefanŭ, Ludovicŭ şi Matia, cari se adresau către cei din Buda în limba germană, că Ioanŭ Verböczy, a cărui tripartitŭ recunósce mai multe naţiunĭ, că apoi Wesselényi, Deák, Széchenyi, Eötvös, au fostŭ duşmanĭ statului şi rĕi patrioţĭ, până atunci nu póte sĕ se tragă la îndoială patriotismulŭ nemaghiariloră, cari numai acea cerŭ, ce le compete de jure, nu se póte nicĭ atuncĭ, dacă sub patriotismŭ ei nu înţelegŭ propaganda limbei maghiare, întocmai precum a ḑis-o şi contele Szechenyi in cartea sa scrisă în contra politicei fostului ministru Bach („O privire asupra reprivirii anonime,« ediţiunea a treia. Londra 1861): »Numai acela e unŭ patriotŭ adevĕratŭ, care stiméză în însuşĭ persóna sa înainte de tóte demnitatea omenéscă, nu aruncă nicĭ unŭ crucerŭ la îndemnulŭ sĕu propriu în butea Danaideloră, ci voesce sĕ scie, spre ce şi pentru ce. etc. şi care, afară de legile divine, numai adevĕrateloră »legĭ« se supune, punĕndu-se cu curagiu în potriva abusuriloră organeloră guvernamentale,"

Dacă decĭ patriotismulŭ e posibilŭ şi fără de o »limbă patriotică comună» şi nu e identicŭ cu limba maghiară, atuncĭ accentuarea patriotismului în legătură cu propaganda limbei maghiare e numai unŭ pretextŭ, spre a rumpe terenulŭ folosinţei limbiloră nemaghiare ale ţĕrii sub masca sfintei patrie, atuncĭ se face cu sentimentulŭ iubirei de patriă unŭ abusŭ condamnabilŭ. La propaganda limbei maghiare, şi singurŭ la acésta se rapórtă şi definiţiunea scopului, susţinută în proiectulŭ de statute al »reuniunii maghiare de cultură«: că scopulŭ reuniunii e »desvoltarea patriotismului« în părţile ardelene prin cultură în direcţiune naţională.«

Fără voie iţĭ aducĭ aminte de cuvintele contelui Stefan Széchenyi din cartea susŭ citată („O privire asupra unei reprivirĭ anonime" pag. 39—40): „In contra volniciei proprie ómenii nu au antipatie; scii însĕ Excelenţă, ce nu le place lorŭ, ce iĭ înverşunéză, de ce se îngreţoşéză şi se amărescŭ? Ne vomŭ lua voia, a o spune Excelenţei Vóstre cu tótă supunerea. E acea tactică, acea duplicitate, séu ca sĕ mĕ exprimŭ mai bine, e acea ipocrisie, prin care se intenţionéză a seduce, a »înşela« popórele. Dacă spre exemplu omulŭ le ḑice: voi aveţĭ libertate de presă, şi »nu e adevĕratŭ«; asupra vóstră numai legea hotăresce, şi »nu e aşa"; nimenea nu voesce sĕ vĕ restringă libertatea, şi »se întâmplă contrarulŭ. Naţionalitatea vóstră nu se primejduesce şi acésta e o minciună etc. Da, Excelenţă, o astfelŭ de manipulaţie, o astfelŭ de tartuffiadă sătură în sfĕrşitŭ şi sângele celŭ mai blândŭ de veninulŭ otrăvitorŭ, care mai curĕndŭ séu mai târḑiu va isbucni!» (Va urma)

——o——

SCIRILE ḐILEI.

Cetitorii noştri îşĭ vorŭ aduce aminte, că congregaţiunea comitatului Bistriţa-Năsăudŭ îşĭ esprimase părea de rĕu pentru apelulŭ făcutŭ de reuniunea de maghiarisare din Cluşiu, precum şi nădejdea, că nicĭ unŭ amploiatŭ nu va luá parte la lucrările acelei reuniunĭ, nicĭ se va silí sĕ ajute realisarea scopuriloră ei vrăşmaşe. Acéstă hotărîre o aşternŭ fişpanulŭ ministrului de interne spre esaminare şi ministrulŭ a anulat'o — după cum i-se anunţă lui „Nemzet« — prin o ordinaţiune adresată comitatului sub Nr. 12,544. — Şi totŭ mai îndrăsnesce presa maghiară şi jidano-arménă a susţiné, că periculósa lucrare a societăţi din Cluşiu nu se face sub patronagiulŭ stăpânirei?....

—0—

Din Deva ni se scrie, că la 10 Aprilie n se va ţiné pertractarea finală înpotriva d-lui Dr. Tincu pentru cuvĕntarea, ce-a rostit'o în biserica gr. orientală de acolo, când cu întroducerea limbei unguresci în scólele medii.

—0—

In Kezdi-Oşorheiu, se spune, că s'ar fi începutŭ agitaţiunea pentru ajutarea lucrăriloră reuniunei de maghiarisare.

—0—

Comitetulŭ esecutivŭ alŭ renniunei de maghiarisare din Cluşiu a ţinutŭ adĭ, Miercurĭ, o şedinţă pentru stabilirea ordinei de di a adunărei generale de constituire, ce se va ţiné la 1 Aprile v.

—0—

Joi în 14 Marte societatea din Cernăuţĭ »Armonia« a representatŭ în localităţile sale piesa: »Nóptea St. George«, operetă în 3 acte de Th. Alexi. Musică de T. cav. de Flondor, sub dirigearea componistului.

—0—

In adunarea generală a representanţei orăşănescĭ din Oedenburg s'a cititŭ unŭ decretŭ ministerialŭ, prin care se apróbă hotărîrea ei de-a ridica acolo unŭ teatru maghiarŭ; ér recursulŭ înaintatŭ în potriva acestei hotărîrĭ se respinge.

—0—

Lunĭ 'şĭ-a ţinutŭ reuniunea agricolă adunarea sa generală în Cluşiu; a presidatŭ ministrulŭ de comunicaţiune Kemény. In cuvĕntarea de deschidere a vorbitŭ ministrulŭ despre desvoltarea economiei în cei 3 anĭ din urmă în tóte ţĕrile Europei.

—0—

In Odesa se ţinŭ în 29 M. n. unŭ banchetŭ în onórea oficeriloră chemaţĭ la regimentele lorŭ din Caucas. Unŭ toastŭ, care esprimă speranţa, că se va nasce rĕsboiulŭ a fostŭ primitŭ cu furtunóse aplause. In cercurile militare domnesce o încordare deosebită faţă cu întâmplările, ce le plămădesce acum guvernulŭ rusŭ şi engesŭ.

——o——

A XII adunare generală ordinară

a Institutului de creditŭ şi de economii »Albina« din Sibiiu, ţinută în 27 Martie 1885.

(Urmare).

Imprumuturĭ pe efecte

Starea cu 31 Decembre 1883 a fostŭ de 109 împrumuturĭ de . . . . 42,970 fl. — cr.
în cursulŭ anului s'au mai datŭ 211 împrumuturĭ de . . . . 99,329 fl. — cr.
resultăndŭ unŭ totalŭ de 320 împrumuturĭ de . . . . 142,299 fl. — cr.
din care s'au achitatŭ 157 împrumuturĭ de . . . . 55,545 fl. 04 cr.
remănĕnd la finea anului 1884 163 împrumuturĭ de . . . . 86,753 fl. 96 cr.
adecă o crescere de 43,783 fl. 96 cr.

Credite de cont-curent.

Starea acestui ramŭ a fostŭ cu finea anului 1883 de 7 împrumuturĭ în suma de . . . . 14,380 fl. 78 cr.
în cursulŭ anului 1884 s'au mai acordatŭ 15 împrumuturĭ în suma de . 95,341 fl. 14 cr.
făcĕndu-se totalulŭ de 22 împrumuturĭ în suma de . . . . 109,721 fl. 92 cr.
din care s'au restituitŭ 5 împrumuturĭ în suma de . . . . 40,770 fl. 21 cr.
remănĕndŭ cu finea anului 1884 17 împrumuturĭ în suma de . . . . 68.951 fl. 71 cr.
faţă de anulŭ precedentŭ o crescere de 54,570 fl. 93 cr.

Imprumuturĭ pe producte.

Unŭ modestŭ începutŭ cu acéstă operaţiune s'a făcutŭ de sucursala nóstră din Braşovŭ în anulŭ 1883, ér în anulŭ 1884 revirementulŭ acestei operaţiunĭ a fost de fl. 23,776 fl 45 cr.

Schimbulŭ de monetă.

Transportulŭ cifrei de monetă din an. trecutŭ a fostŭ de . . . . 56.582 fl. 40 cr.
în cursulŭ anului s'au mai cumpĕratŭ de 760,499 fl. 70 cr.
totalŭ . . 817,072 fl. 10 cr.
din aceste s'au vĕndutŭ . . . . . 789,911 fl. 28 cr.
şi au rĕmasŭ cu 32 Decemvre 1884 27,160 fl. 82 cr.

Mişcarea cassei în cursulŭ anului 1884.

Intrate, la centrală . . . . . . 3.689,624 fl. 82 cr.
„ » sucursală . . . . . 2.500,639 fl. 74 cr.
suma intrateloră . 6.190,264 fl. 56 cr.
Eşite, la centrală . . . . . . 3,704,137 fl. 63 cr.
„ » sucursală . . . . . 2.502,035 fl. 30 cr.
suma eşiteloră . 6.206.208 fl. 93 cr.
Totalulŭ 12,396,473 fl. 49 cr.
cu 1.895,347 fl. 13 cr. mai multŭ ca anulŭ trecutŭ.

Partea cea mai mare a operaţiunei împrumuturiloră pe efecte şi schimbului de monetă (zarafiă), întréga operaţiune a creditului de cont-curentŭ cu acoperire şi a împrumuturiloră pe producte s'au efectuitŭ la sucursula nóstră din Braşovŭ.

Din tabloulŭ mai susŭ espusŭ v'aţĭ pututŭ convinge d-loră acţionarĭ, că faţă cu anulŭ trecutŭ toţĭ ramii operaţiuniloră nóstre au crescutŭ.

In întregŭ anulŭ 1884 s'au acordatŭ prin institutŭ în toţĭ ramii sĕi de operaţiune 9277 împrumuturĭ în suma totală de 3,404.302 fl. 50 cr.

Daţi-ne acum voiă, a vĕ presentă însuşĭ bilanţulŭ anului 1884 (se citesce).

Suma activeloră institutului este decĭ cu 471,079 fl. 25 cr., ér suma venitului brutŭ cu 25,774 fl. 6 cr. mai mare ca în anulŭ premergĕtorŭ.

Subtrăgĕndŭ din venitulŭ brutŭ
alŭ anului de . . . . . . 209,624 fl. 47 cr.
totalulŭ eşiriloră cu . . . . . . 168.848 fl. 37 cr.
resultă unŭ profitŭ curatŭ alŭ anului de 40,776 fl. 10 cr.

Conformŭ § 62 din statute propunemŭ următórea distribuire a acestui profitŭ:

5% dividendă după capitalulŭ socialŭ 15 000 fl. — cr.
Restulŭ de . 25,776 fl. 10 cr.
sĕ se împartă cum urméză:
11% fond. de reservă 2,835 fl. 37 cr.
ca tantiemă pentru consiliulŭ direcţiunei. directorulŭ executivŭ şi oficialii institutului . 4,124 fl. 17 cr.
4% pentru scopurĭ de binefacere . . . 1,031 fl. 04 cr. 7,990 fl. 58 cr.
din restulŭ de 17,785 fl. 52 cr.
propunemŭ a se da ca supradividendă . 15,000 fl. — cr.
ér fondului de pensiunĭ alŭ funcţionariloră institutului . 2.785 fl. 52 cr. 17,785 fl. 52 cr.

Pe basa acestei distribuţiunĭ dividenda anului 1884 se ficséză cu 10% adecă cu 10 florinĭ de o acţiune.

Fondulŭ de reservă alŭ acţionariloră institutului cu adausulŭ sumei de astăḑĭ din profitŭ a ajunsŭ la suma de 44,830 fl. 37 cr., ér fondulŭ de pensiunĭ la suma de 14,566 fl. 83 cr.

——o—— (Va urmă)

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz Trans.«)

Paris, 1 Aprilie. — Camera a primitŭ în unanimitate creditulŭ pentru Tonching de 50 milióne, reservându-şĭ votarea altoră credite după formarea cabinetului. Senatulŭ încă l'a primitŭ fără desbatere.

——o——

DIVERSE.

Ministrulŭ Trefort despre Thiers. — In şedinţa academiei unguresci de sciinţe din 23 a l. trecute ministrulŭ ungurescŭ de instrucţiune Augustŭ Trefort a ţinutŭ o disertaţiune plină de spiritŭ despre Thiers. Din acea disertaţiune estragemŭ noi cam următórele: O viaţă omenéscă, ca a lui Thiers, nu oferă unŭ interesŭ nicĭdecum mai inferiorŭ, decâtŭ faptele unui erou din evulŭ mediu séu descifrarea unui documentŭ vechiu, care ar fi pututŭ rĕmâné şi neesplicatŭ fără nicĭ o pagubă pentru omenime. Trefort pune pe oratorulŭ Thiers mai pre susŭ de istoricŭ, însĕ pe bărbatulŭ de statŭ Thiers îlŭ pune mai pre susŭ de tóte. Trefort numesce timpulŭ dela 1870 încóce, când Thiers cerca sĕ reorganiseze Francia, perióda de splendóre a carierei sale politice. — »Dacă Francia,« încheie ministrulŭ ungurescŭ disertaţiunea sa,— »nu va deveni prada dictaturei în urma turburăriloră şi oboseleloră — şi eu nu credŭ, că unŭ Bourbon séu unŭ Bonaparte va puté fi dictatorulŭ, ci unŭ altulŭ, alŭ căruĭ nume astăḑĭ este încă necunoscutŭ, — atuncĭ ea va fi o republică întemeiată pe basă conservativă, precum şi-a cugetat'o şi a voit'o Thiers.«

***

Contra vitriolului. — Unŭ chimistŭ din Paris, căruia de sigurŭ i se va rădica o statuă într'unŭ viitorŭ apropiatŭ, a pusŭ în vĕnḑare o pomadă făcută de dênsulŭ şi care este chiemată a aduce cele mai marĭ servicii omenirii. Acéstă pomadă este compusă dintr'unŭ felŭ de unsóre preparată cu collodium. Se întinde pe peliţa obrazului unŭ stratŭ subţire din acéstă pomadă, şi astfelŭ figura omenéscă devine inatacabilă la arsurile vitriolului. Écă de ce femeile, carĭ vorŭ sĕ'şĭ rĕsbune, trebuie sĕ găséscă unŭ altŭ mijlocŭ.

***

Statisticii suntŭ neobosiţĭ. — Profesorulŭ Bowditce din renumita facultate de la Howard, Statele-Unite, 'şĭ-a datŭ ostenéla d'a mĕsura şi d'a cântări 25,000 de copiĭ de diferite etăţĭ. Iacă resultatulŭ la care a ajunsŭ: Pĕnĕ la etatea de 11 la 12 anĭ, băieţiĭ suntŭ mai marĭ şi mai grei decâtŭ fetele, pe când dela acéstă etate până la 14 séu 15 anĭ, fetele întrecŭ pe băieţĭ în talie şi'n greutate. Apoi, băeţii întrecŭ pe fete dela acéstă etate înainte, ér fetele stau pe locŭ. In fine, copii claseloră avute suntŭ mai grei şi mai marĭ decâtŭ cei ai claseloră muncitóre.

——o——

Cursulŭ la bursa de Viena
din 31 Martie st. n. 1885.

Rentă de aurŭ 4% . . .	97.65	Bonurĭ croato-slavone . .	100.—
Rentă de hârtiă 5% . .	92.05	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	97.—
Imprumutulŭ căiloră ferate ungare	146.25	Imprumutulŭ cu premiu ung.	118.25
Amortisarea datoriei căiloră ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) . . .	97.60	Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului .	118.60
Amortisarea datoriei căiloră ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	122. -	Renta de hărtiă austriacă	82.10
Amortisarea datoriei căiloră ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	107.50	Renta de arg. austr. . .	82.30
Bonurĭ rurale ungare . .	102.75	Renta de aurŭ austr. . .	108 10
Bonurĭ cu cl. de sortare	1C4.75	Losurile din 1860 . . .	138 75
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	101.50	Acţiunile băncei austro-ungare	850.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.50	Act. băncei de creditŭ ung.	302.50
Bonurĭ rurale transilvane	100.60	Act. băncei de creditŭ austr.	294.50
		Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.82
		Napoleon-d'orĭ	9.83½
		Mărcĭ 100 împ. germ. . .	60.85
		Londra 10 Livres sterlinge	124.55

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurelŭ Mureşianu

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 17 Martie st. v. 1885

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	90½	—
Renta rom. amort. (5%)	94	—
» convert. (6%)	88½	—
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	31½	—
Credit fonc. rural (7%)	100¼	—
» „ „ (5%)	84½	—
» » urban (7%)	97	—
» » „ (6%)	90½	—
» „ » (5%)	82⅞	—
Banca naţională a Românie	1190	—
Ac. de asig. Dacia-Rom.	400	—
« » » Naţională	225	—
Aurŭ	13.%	—
Bancnote austriace contra aurŭ	—	—

Anunţămŭ aceloră onoraţĭ cetitorĭ, carĭ vorŭ bine voi a se aboná la fóia nóstră de aicĭ încolo, că avemŭ încă în reservă numerĭ dela începutulŭ anului 1885, prin urmare potŭ sĕ aibă colecţiunea completă.

Administraţiunea »Gazetei Transilvaniei.«

☛ **Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui I. Gross.**

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 1 Aprilie st. n. 1885.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.66	Vênd.	8.68
Argint românesc	»	8.60	»	8.65
Napoleon-d'orĭ	»	9.79	»	9.82
Lire turcescĭ	»	11.06	»	11.08
Imperialĭ	»	10.04	»	10.06
Galbenĭ	»	5.70	»	5.76
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.50	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	126.—	»	125.—
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia Predealŭ-Budapesta a călei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ accelerat	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Bucurescĭ	7.15	—	—	—
Predealŭ	1.09	—	—	9.50
Timişŭ	1.33	—	—	10.15
Braşovŭ (	2.06	—	—	10.50
(	2.16	6.30	5.45	
Feldióra	2.44	7.09	6.28	
Apatia	3.03	7.41	7.07	
Agostonfalva	3.18	8.09	7.42	
Homorodŭ	3.51	8.53	8.51	
Haşfaleu	4.51	10.18	10.52	
Sighişóra	5.11	10.55	11.56	
Elisabetopole	5.39	11.36	12.43	
Mediaşŭ	6.00	12.11	1.23	
Copsa mică	6.29	12.35	2.07	
Micăsasa	—	12.54	2.27	
Blaşiu	7.02	1.29	3.06	
Crăciunelŭ	—	1.45	3.22	
Teiuşŭ	7.38	2.26	4.15	
Aiudŭ	7.55	2.48	4.44	
Vinţulŭ de susŭ	—	3.12	5.10	
Uióra	—	3.19	5.19	
Cucerdea	8.24	3.36	5.47	
Ghirisŭ	8.48	4.10	6.38	
Apahida	—	5.39	8.51	
Cluşiu (	10.08	5.59	9.18	
(	10.18	6.28	8.00	
Nedeşdu	—	6.54	8.34	
Ghirbĕu	—	7.10	8.59	
Aghirişŭ	—	7.25	9.35	
Stana	—	7.49	10.16	
Huiedinŭ	11.33	8.11	11.04	
Ciucia	12.06	8.52	12.17	
Bucia	—	9.11	12.47	
Bratca	—	9.29	1.21	
Rév	12.25	9.52	2.05	
Mezó-Telegd	1.11	10.27	3.08	
Fugyi-Vásárhely	—	10.46	3.39	
Várad-Velinţe	—	10.56	3.55	
Oradia-mare (	1.49	11.04	4.06	
(	1.54	11.14	7.30	
P. Ladány	3.14	1.47	11.05	
Szolnok	5.10	4.40	2.37	
Buda-pesta	7.30	7.44	6.40	
Viena	2.00	6.20	2.00	

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35	3.30	8.00
Budapesta	8.00	6.55	9.45	2.47
Szolnok	11.24	10.55	12.18	6.36
P. Ladány	2.01	2.04	1.59	10.09
Oradea mare (	4.11	5.13	3.20	
(	4.21	9.37	3.25	
Várad-Velencze	4.29	9.45	—	
Fugyi-Vásárhely	4.40	9.59	—	
Mezö-Telegd	5.02	10.28	3.56	
Rév	5.46	11.41	4.31	
Bratca	6.09	12.15	—	
Bucia	6.28	12.48	—	
Ciucia	6.52	1.48	5.28	
Huiedin	7.32	3.21	6.01	
Stana	7.51	3.54	—	
Aghiriş	8.12	4.34	—	
Ghirbĕu	8.24	4.52	—	
Nedeşdu	8.38	5.11	—	
Cluşiu (	8.57	5.40	7.08	
(	9.23	6.00	7.18	
Apahida	9.50	6.29	—	
Ghiriş	11.15	8.14	8.29	
Cacerdea	12.04	9.49	8.53	
Uióra	12.12	9.58	—	
Vinţulŭ de susŭ	12.19	10.07	—	
Aiudŭ	12.45	10.42	9.17	
Teiuşŭ	1.15	11.32	9.40	
Crăciunelŭ	1.44	12.03	—	
Blaşŭ	2.00	12.24	10.12	
Micăsasa	2.34	12.43	—	
Copşa mică	2.52	1.22	10.45	
Mediaşŭ	3.27	2.24	11.07	
Elisabetopole	4.01	3.06	11.29	
Sigişóra	4.50	4.17	12.15	
Haşfaleu	5.08	4.51	12.30	
Homorod	6.47	7.07	1.32	
Agostonfalva	7.36	8.10	2.04	
Apatia	8.09	8.46	2.24	
Feldióra	8.41	9.20	2.44	
Braşovŭ (	9.20	10.15	3.15	
(	—	6.00	3.25	
Timişŭ	—	6.57	4.03	
Predealŭ	—	7.32	4.28	
Bucurescĭ	—	—	10.25	

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.